

УДК 351.743.32:355.021.6(477)

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2024.32.03>

ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Берендєєва Анастасія Ігорівна,

orcid.org/0000-0003-2708-3857

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративної
діяльності поліції**Шевчук Вікторія Вікторівна,**

orcid.org/0000-0002-3929-4769

старший викладач кафедри теорії та
історії держави та права
(Одеський державний університет
внутрішніх справ, м. Одеса, Україна)

Стаття присвячена дослідженню ключових аспектів проходження служби в Національній поліції в умовах воєнного стану. Стаття має аналітично-описовий характер і покликана виокремити конкретні правові норми, що стосуються проходження поліцейськими служби під час дії воєнного стану в Україні. Законодавство включає в себе положення, що визначаються нормативно-правовими актами різної юридичної сили. Втім, переважна більшість таких норм міститься в законі України «Про Національну поліцію», але в різних статтях, що ускладнює їх виокремлення та які через це потребують упорядкування. Автори статі фокусуються на аналізі та описі конкретних положень законодавства без широкого теоретичного та дослідницького підґрунтя, оскільки мета статті – надати чітку та доступну інформацію про конкретні норми законодавства, які регулюють питання проходження служби в Національній поліції під час запровадження воєнного стану. Варто зазначити, що в статті виокремлюються не особливості здійснення поліцейської діяльності під час воєнного стану, а саме питання, що стосуються процесу несення служби, зокрема щодо організації графіку роботи, умов виконання службових обов'язків, переміщення по служб та інші аспекти, пов'язані з професійною діяльністю поліцейських в умовах воєнного стану. Стаття надає розуміння відмінностей організації роботи поліцейських в мирний час та в умовах воєнного стану, оскільки увага акцентується саме тих аспектах несення служби, що притаманні воєнному часу і не застосовуються в інший час. Маючи описовий характер, наукова стаття може стати підґрунтям для подальших наукових розвідок в цій тематиці, оскільки допомагає визначити нові напрямки або поглибити розуміння вже існуючих проблем та тем.

Ключові слова: Національна поліція, воєнний стан, проходження служби, поліція, посилений варіант службової діяльності.

SERVING IN THE NATIONAL POLICE DURING MARTIAL LAW

Berendieieva Anastasiia Ihorivna,
orcid.org/0000-0003-2708-3857
Candidate of Law Sciences, associate
professor,
Professor of the Department of Police
Administrative Activities

Shevchuk Victoria Viktorivna,
orcid.org/0000-0002-3929-4769
Senior Lecturer of the Department
of Theory and History of State and Law
(Odessa State University of Internal
Affairs , Odesa, Ukraine)

The article is devoted to the study of key aspects of serving in the National Police under martial law. The article has an analytical-descriptive nature and is designed to highlight specific legal norms related to police service during martial law in Ukraine. Legislation includes provisions determined by normative legal acts of different legal force. However, the vast majority of such norms are contained in the Law of Ukraine "On the National Police", but in different articles, which makes it difficult to distinguish them and which therefore require streamlining. The authors of the article focus on the analysis and description of specific provisions of the law without a broad theoretical and research basis, since the purpose of the article is to provide clear and accessible information about the specific laws governing the issue of serving in the National Police during the introduction of martial law. It is worth noting that the article does not single out the specifics of police activity during martial law, but specifically issues related to the process of service, in particular, regarding the organization of the work schedule, conditions for the performance of official duties, transfer between services and other aspects related to with the professional activities of police officers under martial law. The article provides an understanding of the differences in the organization of police work in peacetime and in wartime conditions, as attention is focused on those aspects of service that are inherent in wartime and are not used in other times. Being descriptive in nature, a scientific article can become the basis for further scientific research in this topic, as it helps to define new directions or deepen the understanding of already existing problems and topics.

Key words: National police, martial law, service, police, enhanced variant of official activity.

Постановка проблеми. Введення воєнного стану в державі передбачає посилення спроможності державних органів та недержавних інституцій для ефективної реакції на зростаючі загрози і виклики. В першу чергу це стосується правоохоронних органів, функціонування яких переформовується з урахуванням воєнних потреб з метою забезпечення безпеки у державі. Діяльність Національної поліції України, як одного із ключових державних органів щодо забезпечення публічного порядку та безпеки, оптимізується та приводиться у відповідність реаліям воєнних загроз.

Як слушно зазначає С. Г. Братель, Національна поліція є одним із суб'єктів, яка забезпечує національну безпеку, що визначається її повноваженнями, напрями діяльності, якими вона користується здійснюючи протидію злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку, забезпечення прав та свобод громадян та безпеки

у суспільстві [1, с. 270]. Відповідно до статті 59 закону України «Про Національну поліцію», служба в поліції є державною службою особливого характеру, яка є професійною діяльністю поліцейських з виконання покладених на поліцію повноважень [2]. Вказівка на «особливий характер» служби в поліції означає, що ця професійна діяльність має ряд особливих аспектів, які відрізняють її від інших видів державної служби. Робота поліцейського часто пов'язана зі значними ризиками для його життя та здоров'я, характеризується специфікою робочого часу та емоційним навантаженням, необхідністю приймати швидкі рішення та швидко реагувати на ситуацію.

Аналіз останніх досліджень. Питання щодо проходження служби в поліції досліджували такі науковці як О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, С. Г. Братель, І. С. Дрок, К. С. Король, Г. С. Муляр, Г. А. Пацеля, В. Д. Поливанюк, Д. О. Поліщук, Д. В. Швець, та інші. Але їх наукові доробки стосувалися або питань проходження служби в лавах поліції в умовах мирного часу або розглядали ці аспекти в рамках більш широких досліджень діяльності поліції в умовах воєнного стану. Тому назріла необхідність виокремити в окреме дослідження аспекти проходження служби в поліції в умовах воєнного стану

Метою статті є упорядкування передбачених в законодавстві України особливостей проходження поліцейськими служби в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Необхідно зазначити, що в умовах воєнного стану робота поліцейських здійснюється ще в більш напруженому режимі. Згідно з Інструкцією про порядок переведення органів Національної поліції України на посилений варіант службової діяльності, яка була затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 10.12.2015 № 1560, введення правового режиму воєнного стану є підставою для переведення органів Національної поліції України на посилений варіант службової діяльності [3]. В статті 8 закону України «Про Національну поліцію» встановлено, що під час дії воєнного стану поліція діє згідно із призначенням та специфікою діяльності з урахуванням тих обмежень прав і свобод громадян, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, що визначаються відповідно до Конституції України та Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [2]. Посилений варіант несення служби передбачає певні обмеження прав і самих поліцейських.

Особливості проходження служби в поліції під час воєнного стану мають свою специфіку і полягають у наступному:

1. *Поліцейським призовного віку на весь період їх служби в поліції надається відстрочка від призову на строкову військову службу та вони не підлягають мобілізації.* В статті 59 закону України «Про Національну поліцію» визначено, що поліцейські, у тому числі слухачі та курсанти вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, та які перебувають на військовому обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, на час служби в поліції знімаються з такого обліку і перебувають у кадрах поліції на спеціальному обліку [2]. Статтею 23 закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» встановлено, що не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язані працівники органів Національної поліції України [4]. Питання мобілізації поліцейських є резонансним в інформаційному полі. Але з врахуванням активної залученості поліцейських до відсічі збройної агресії РФ у складі Об'єднаної штурмової бригади «Лють» та зведених загонів, на наш погляд, ця дискусія є недоречною, оскільки поліцейські і так виконують бойові завдання.

2. *До посиленого варіанта не залучаються поліцейські з числа одиноких матерів, вагітних жінок, батьків, які виховують дитину без матері, у тому числі в разі тривалого перебування матері в закладі охорони здоров'я* [3]. Така норма відповідає конституційному принципу,

передбаченому в статті 24 Конституції України щодо правового захисту, матеріальної і моральної підтримки материнства і дитинства [5].

3. *Поліцейські, які проходять службу в регіональних підрозділах міжрегіональних територіальних органів поліції, на час запровадження посиленого варіанта службової діяльності перебувають в оперативному підпорядкуванні ГУНП. Їх функціональне використання визначається начальником відповідного ГУНП за погодженням з керівниками зазначених вище органів [3]. Наприклад, працівники патрульної поліції, які несуть службу на блокпостах, за своїм правовим положенням перебувають у підпорядкуванні Управління патрульної поліції у відповідній області. Але під час посиленого варіанта виконують оперативні задачі, які їм ставить ГУНП, при цьому, звичайно, з відповідним інформуванням своїх безпосередніх керівників.*

4. *Із числа працівників поліції можуть формуватися зведені загони, які можуть направлятися для несення служби в інші регіони, де вони підпорядковуються відповідним ГУНП. Виділення додаткових сил та зведених загонів з інших регіонів у підпорядкування начальників ГУНП здійснюється за наказом Голови НПУ або особи, яка виконує його обов'язки. Виділення додаткових сил та зведених загонів у розпорядження начальників відділів, відділень поліції в районах, містах, районах у містах здійснюється за наказами начальників ГУНП або осіб, які виконують їх обов'язки [3]. Такі зведені загони беруть безпосередню участь у здійсненні заходів із забезпечення Національної безпеки та оборони, фільтраційно-стабілізаційних дій, відсічі і стримування збройної агресії на деокупованих територіях, а також територіях, де ведуться бойові дії.*

5. *Можуть бути тимчасово обмежені певні права поліцейських, зокрема право на відпочинок. Зокрема, за наказом відповідних керівників можлива тимчасова відміна вихідних днів для поліцейських та відкликання їх із відпусток; припинення здійснення відряджень або відкликання з них поліцейських; установа для поліцейських (крім добових нарядів) несення служби понад установлену тривалість робочого часу, а також у вихідні та святкові дні, але не більше 12-годинного робочого дня та шестиденного робочого тижня. Залежно від оперативної обстановки відповідний керівник може перевести поліцейських на їх компактне розміщення у службових приміщеннях поліції або в гуртожитках, готелях та інших приміщеннях для тимчасового проживання з дотриманням санітарно-гігієнічних норм [3].*

6. *Поліцейські мають право на отримання додаткової винагороди. Переведення на посилений варіант службової діяльності передбачає додаткове навантаження, збільшення робочого часу та обов'язків, зменшення часу на відпочинок, тощо. Крім того, значно зростає загроза життю та здоров'ю поліцейського, оскільки виконання професійних обов'язків пов'язано з підвищеним ризиком. Тому для компенсації цих ризиків передбачено виплату додаткової грошової винагороди, яка залежить від сукупності різних факторів. Розміри та порядок таких виплат врегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» [6] та наказом МВС України від 28.11.2022 № 775 «Про затвердження Порядку та умов виплати додаткової винагороди поліцейським на період дії воєнного стану» [7]. Порядок призначення та виплати одноразової грошової допомоги в разі загибелі поліцейського під час дії воєнного стану визначено в наказі МВС України від 21.06.2022 № 376 [8], порядку виплати грошової компенсації за невикористані дні відпусток членам сімей військовослужбовців та поліцейських у разі їх загибелі (смерті) встановлено в постанові Кабінету міністрів України від 16 січня 2024 р. № 37 [9].*

7. *Під час дії воєнного стану поліцейським гарантується безоплатне медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я будь-якої форми власності [2]. Вказане положення,*

закріплене в статті 95 закону України «Про Національну поліцію», Поливонюк В. Д. та Король К. С. вважають дискусійним. Натомість науковці підтримують думку про запровадження медичного страхування поліцейських впродовж всього терміну проходження служби в поліції, а не тільки в умовах воєнного стану. Даний крок є гарантією від держави для поліцейських, які зможуть отримувати медичну допомогу безоплатно, а медичні заклади зможуть отримати від держави компенсацію за надані послуги [10, с. 225].

8. *Поліцейський, який виконує службові обов'язки в цивільному одязі, НЕ зобов'язаний мати при собі спеціальний жетон.* У статті 20 закону України «Про Національну поліцію» також встановлені й інші випадки, коли поліцейський може не мати при собі спеціальний жетон, а саме: у випадках, коли його наявність перешкоджає проведенню оперативно-розшукових заходів, негласних слідчих (розшукових) дій, виконанню завдань в умовах режиму секретності, або здійсненню заходів із забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, а також спеціальних заходів із забезпечення безпеки працівників суду і правоохоронних органів та їх близьких родичів. Але якщо у мирний час відсутність спеціального жетону дозволена лише у вищезазначених випадках, то у воєнний час – в усіх випадках виконання поліцейським службових обов'язків в цивільному одязі [2].

Варто наголосити, що мова йде про виконання службових обов'язків виключно у цивільному одязі, а якщо поліцейський виконує такі обов'язки в однострої, то, відповідно до статті 20 закону України «Про Національну поліцію» на однострої поліцейського завжди має бути спеціальний жетон. Крім того, поліцейському заборонено знімати з однострою чи приховувати спеціальний жетон, а також будь-яким іншим чином перешкоджати прочитанню інформації на ньому або фіксуванню її за допомогою технічних засобів [2]. Таким чином, носіння спеціального жетону на однострої передбачено як у мирний, так і у воєнний час.

9. *У разі виконання поліцейським службових обов'язків із використанням засобів індивідуального захисту ідентифікаційний номер або спеціальний жетон на таких засобах НЕ розміщується.* У мирний час відповідно до статті 20 закону України «Про Національну поліцію» розміщення ідентифікаційного номеру або спеціального жетону на засобах індивідуального захисту, зокрема на бронежилетах, шоломах, щитах є обов'язковим [2]. Така вимога відповідає сучасним стандартам діяльності поліції і забезпечує більшу прозорість та відповідальність у роботі правоохоронців. Якщо на шоломах чи інших засобах індивідуального захисту видно ідентифікаційний номер, то це може зменшити можливість надмірної сили, порушень прав громадян та зловживань з боку правоохоронців. Також це запобігає безкарності, якщо вже певне порушення відбулося, адже можна чітко визначити, хто саме вчинив ті чи інші протиправні дії та притягнути особу до відповідальності. Але якщо це дієвий стримуючий механізм, спрямований в кінцевому результаті підвищити рівень довіри поліції до населення, є актуальним у мирний час, то під час воєнного стану це несе загрозу особистій безпеці поліцейського. Тож розміщення ідентифікаційних номерів або спеціальних жетонів на засобах індивідуального захисту не вимагається саме з міркувань безпеки поліцейських.

10. *У поліцейських обов'язково здійснюється відбір біологічного матеріалу.* У разі введення воєнного стану з метою розшуку осіб, зниклих безвісти, а також ідентифікації невпізнаних трупів людей, їх останків та частин тіла людини здійснюється в обов'язковому порядку відбір біологічного матеріалу у поліцейських [11]. Категорії осіб, порядок та строки відбору біологічного матеріалу, а також місце зберігання відібраного біологічного матеріалу визначено в наказі МВС України від 19 квітня 2023 року № 323, який затвердив порядок відбору біологічного матеріалу у військовослужбовців,

поліцейських, осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту та його зберігання. В цьому наказі зазначається, що відбір біологічного матеріалу, його зберігання здійснюються в межах кошторисних призначень, передбачених для підрозділів Національної поліції України [12], тобто є безкоштовною процедурою для поліцейського. У мирний час також можлива така процедура, але не в обов'язковому порядку, а на підставі заяви поліцейського про відбір біологічного матеріалу.

11. Під час воєнного стану не проводиться атестація поліцейських. Рішення щодо переміщення поліцейських здійснюється відповідними керівниками з урахуванням інтересів служби. Особи, які були переміщені по службі на вищу посаду без проведення атестування, протягом 60 днів з дня закінчення дії воєнного стану повинні пройти атестування у загальному порядку. Зазначені вимоги містяться в статті 57 закону України «Про Національну поліцію» [2]. Війна вимагає швидких кадрових рішень, тож законодавством було встановлено, що при переміщенні поліцейських пріоритетом є службові інтереси. Крім того, рішення щодо переміщення поліцейських по службі під час воєнного стану приймає відповідний керівник, а не атестаційна комісія.

12. Чергове спеціальне звання може бути присвоєно без встановлення термінів, передбачених законодавством, достроково та на один ступінь вище від звання, передбаченого займаною штатною посадою, до підполковника поліції включно керівником Національної поліції України, а спеціальне звання полковник поліції – керівником Національної поліції України за погодженням з Міністром внутрішніх справ України відповідно до статті 84 закону України «Про Національну поліцію» [2]. За загальним правилом, достроково спеціальні звання можуть бути присвоєні в порядку заохочення після закінчення не менше половини визначеного строку вислуги в спеціальному званні, а чергове спеціальне звання поліції на один ступінь вище від спеціального звання, передбаченого займаною штатною посадою – після закінчення не менше ніж півтора строку вислуги у попередньому спеціальному званні [2]. Однак під час дії воєнного стану звання може бути присвоєно достроково та на один ступінь вище від звання, передбаченого займаною штатною посадою, не залежно від того, скільки поліцейський перебуває у званні.

13. Для поліцейських поліції особливого призначення Національної поліції України передбачено притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності за вчинення певних військових правопорушень. Відповідно до статті 19 закону України «Про Національну поліцію», поліцейські поліції особливого призначення, які під час дії воєнного стану залучені до безпосередньої участі в бойових діях, у разі вчинення військових адміністративних або військових кримінальних правопорушень несуть відповідно адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законом [2]. Таким чином, це стосується не всіх поліцейських, а лише поліцейських поліції особливого призначення, зокрема які входять до складу об'єднаної штурмової бригади Національної поліції України «Лють». Також мова йде про притягнення до відповідальності лише у випадку залучення їх до безпосередньої участі в бойових діях. Крім того, такі поліцейські притягаються до відповідальності не за всі, а лише за чітко визначені в законодавстві військові адміністративні або кримінальні правопорушення.

14. Службове розслідування проводиться швидше та за децю спрощеною процедурою. Дисциплінарний статут Національної поліції України було доповнено розділом V, в якому зафіксовані особливості проведення службового розслідування в період дії воєнного стану. Службове розслідування призначається та проводиться у формі письмового провадження. Службове розслідування за фактом порушення поліцейським службової дисципліни може проводитися як дисциплінарною комісією, так і однією особою, у тому числі безпосередньо уповноваженим керівником, який одноособово здійснює

передбачені Статутом повноваження дисциплінарної комісії. Однак стосовно заступників керівника Національної поліції України чи керівників територіальних органів Національної поліції України службове розслідування проводиться виключно дисциплінарною комісією [13].

15. Під час дії воєнного стану громадський контроль за діяльністю поліції не здійснюється, що встановлюється статтею 90-1 закону України «Про Національну поліцію» [2]. Громадський контроль за діяльністю поліції є важливим атрибутом демократичного суспільства та забезпечення прозорості й відповідальності в роботі правоохоронних органів. Він гарантує, що права громадян будуть захищені, а дії поліцейських відповідатимуть встановленим нормам та стандартам. Втім, під час воєнних дій пріоритетом держави стає збереження своєї суверенності та територіальної цілісності, тож влада може обмежувати деякі права та свободи громадян, в тому числі і здійснення громадського контролю за діяльністю поліції. В першу чергу це стосується неможливості прийняття резолюції недовіри керівникам органів поліції, залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських. Під час воєнного стану необхідно приймати швидкі рішення та діяти оперативно, а громадський контроль може уповільнити процес прийняття рішень, що важливо для забезпечення безпеки та захисту громадян. Крім того, з метою нерозголошення певної інформації, важливо обмежувати доступ громадськості до певних деталей діяльності поліції. У той же час не всі форми громадського контролю під абсолютною забороною. Так, і під час воєнного стану поліція продовжує звітувати перед населенням, здійснюється взаємодія між керівниками територіальних органів поліції та представниками органів місцевого самоврядування, створюються та продовжуються спільні проекти з громадськістю, тощо. Але перелічені форми – це скоріше прояв партнерських відносин поліції з населенням, тож є взаємовигідним явищем.

Висновки. Таким чином, особливості проходження служби в поліції під час воєнного стану полягають в тому, що поліцейські несуть службу у посиленому варіанті службової діяльності, що передбачає збільшення робочого часу, обмеження щодо відраджень та відпусток. Втім, деякі категорії поліцейських, зокрема одинокі матері, вагітні жінки, батьки, які виховують дитину без матері, у тому числі в разі тривалого перебування матері в закладі охорони здоров'я, не переводяться на такий варіант несення служби. З іншого боку, дещо спрощені або взагалі відмінені певні кадрові процедури, які заважають оперативному управлінню силами поліції, зокрема не проводиться атестація, в спрощеному порядку присвоюються чергові звання, проводиться службове розслідування, тощо. Такий підхід сприяє більш ефективному використанню кадрового потенціалу поліції, успішній кадровій політиці, що в результаті покликано наростити спроможності та потужності для відсічі збройній агресії. Нами зазначені не всі, але найбільш важливі особливості проходження служби в лавах поліції в умовах воєнного стану. Обмежений обсяг наукової статті не дозволяє повністю розкрити всі особливості проходження служби в лавах Національної поліції в умовах воєнного стану та потребує більш ґрунтового глибокого та комплексного дослідження.

Список використаних джерел:

1. Братель С.Г. Національна поліція як суб'єкт забезпечення національної безпеки. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 1. С. 267–270.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 14.03.2024).
3. Про затвердження Інструкції про порядок переведення органів Національної поліції України на посилений варіант службової діяльності : наказ МВС України від

10.12.2015 р. № 1560. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0012-16#n14> (дата звернення: 14.03.2024).

4. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 № 3543-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12?find=1&text=%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%86#w1_1 (дата звернення: 14.03.2024).

5. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996. Редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 14.03.2024).

6. Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 р. № 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-%D0%BF#n36> (дата звернення: 15.03.2024).

7. Про затвердження Порядку та умов виплати додаткової винагороди поліцейським на період дії воєнного стану : Наказ МВС України від 28.11.2022 р. № 775. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1514-22#Text> (дата звернення: 16.03.2024).

8. Про затвердження Порядку призначення та виплати одноразової грошової допомоги в разі загибелі поліцейського під час дії воєнного стану : Наказ МВС України від 21.06.2022 р. № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-22#Text> (дата звернення: 16.03.2024).

9. Про затвердження Порядку виплати грошової компенсації за невикористані дні відпусток членам сімей військовослужбовців та поліцейських у разі їх загибелі (смерті) : Постанова Кабінету міністрів України від 16 січня 2024 р. № 37. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/37-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.03.2024).

10. Поливаний В.Д., Король К.С. Особливості діяльності підрозділів національної поліції під час запровадження воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 444–446.

11. Про державну реєстрацію геномної інформації людини : Закон України від 09.07.2022 р. № 2391-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2391-20#Text> (дата звернення: 16.03.2024).

12. Про затвердження Порядку відбору біологічного матеріалу у військовослужбовців, поліцейських, осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту та його зберігання : Наказ МВС України від 19.04.2023 р. № 323. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0799-23#Text> (дата звернення: 16.03.2024).

13. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України : Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text> (дата звернення 18.03.2024).